

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aktualitātes zaļā publiskā iepirkuma regulējumā un tā piemērošanā

Inese Peļša
Koordinācijas departaments
Stratēģijas un ilgtspējīgas attīstības nodaļas
vecākā eksperte

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ievads

17.-19. gadsimts **ražošanas periods**
(*neatjaunojamo resursu izmantošanas
pieaugums*)

Cilvēku pārapdzīvotība - līdz 21. gadsimta
beigām 11,5 miljardi cilvēku

**Resursu degradācija, ierobežoti resursi,
ekoloģiskās problēmas, klimata
pārmaiņas.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ilgspējīga attīstība (*Agenda 2030*)

Ilgspējīga attīstība ir attīstība, kas **nodrošina mūsdienu paaudzes vajadzības, neradot grūtības nākamām paaudzēm nodrošināt savas vajadzības** (ANO Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā “Mūsu kopējā nākotne”, 1987).

1. Nabadzības izbeigšanās.

2. Bada izbeigšanās.

3. Laba veselība un labklājība.

4. Kvalitatīva izglītība.

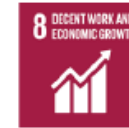
5. Dzimumu līdztiesība.

6. Tīrs ūdens un sanitārie apstākļi.

7. Pieejama un tīra enerģija.

8. Atbilstošs darbs un ekonomiskā augsme.

9. Rūpniecība, inovācijas, infrastruktūra.

10. Mazināta nevienlīdzība.

11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas.

12. Atbildīgs patēriņš un ražošana.

13. Klimata pārmaiņu rīcības.

14. Ūdens dzīvības saglabāšana.

15. Sauszemes dzīvības saglabāšana.

16. Miers, taisnīgums un spēcīgas institūcijas.

17. Globāla sadarbība mērķu ilgtspējīgas attīstības sasniegšanai.

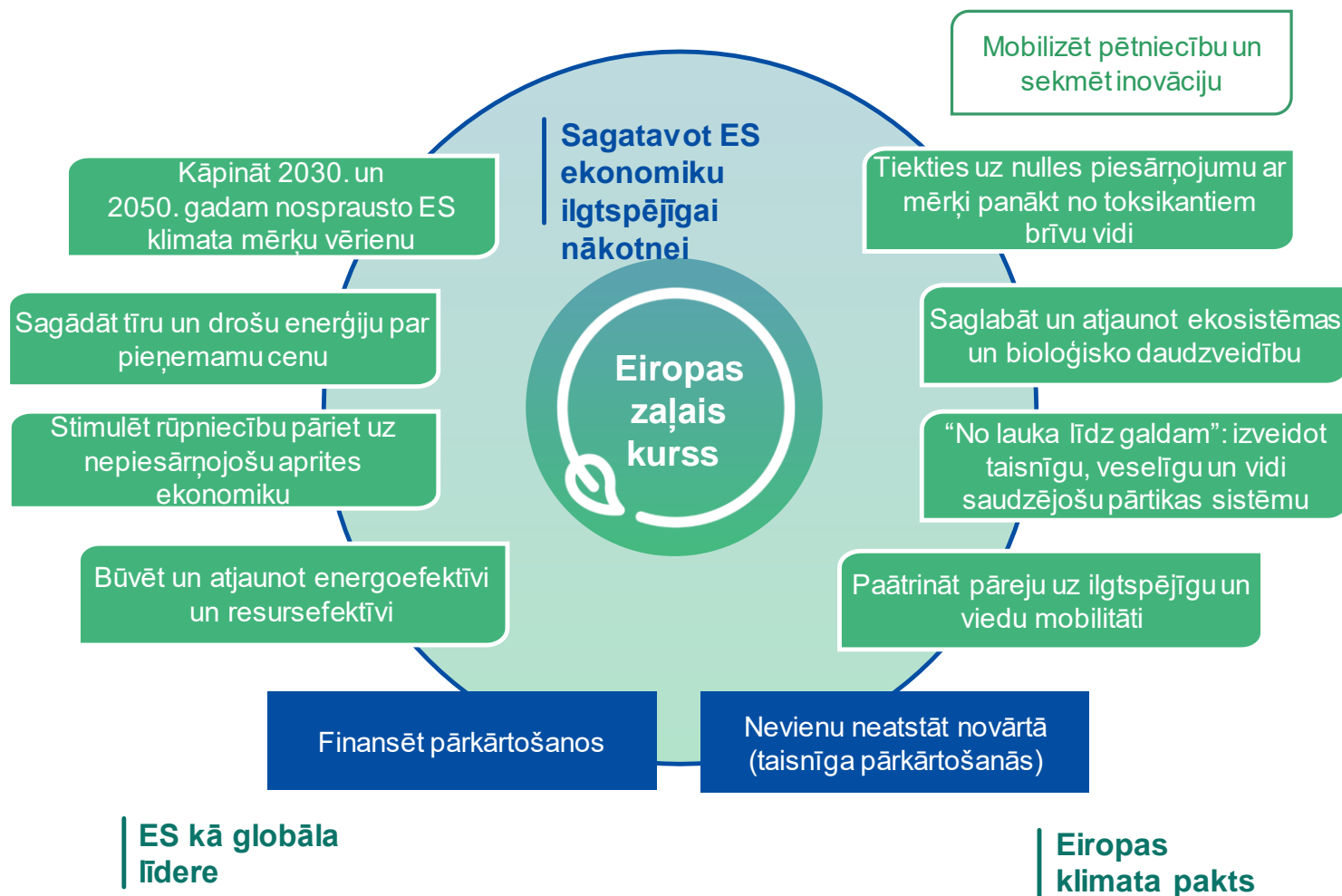

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas zaļais kurss (*Green deal*)

**2050.gadā Eiropa
pirmā klimatneitrālā
pasaules daļa.**

**Līdz 2030. gadam
samazināt
siltumnīcefekta gāzu
emisijas par vismaz
55 % salīdzinājumā ar
1990. gada līmeni.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaļais publiskais iepirkums

Zaļais publiskais iepirkums – tādu preču, pakalpojumu un būvdarbu iepirkums, **kuru ietekme uz vidi to aprites ciklā ir mazāka** nekā precēm, pakalpojumiem un būvdarbiem ar tādu pašu lietojuma mērķi, kas iegādāti, nepiemērojot zaļā publiskā iepirkuma principus. (PIL 1. 34); SPSIL 1. 33))

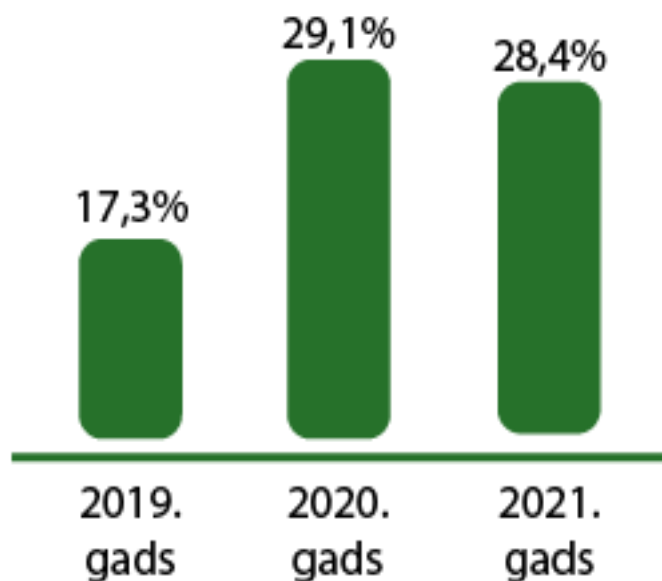
Hermans Edvards Dali norādīja, ka ir jāsamazina izaugsme un patēriņš, lai izglābtu cilvēkus (Smith R. , 2010).

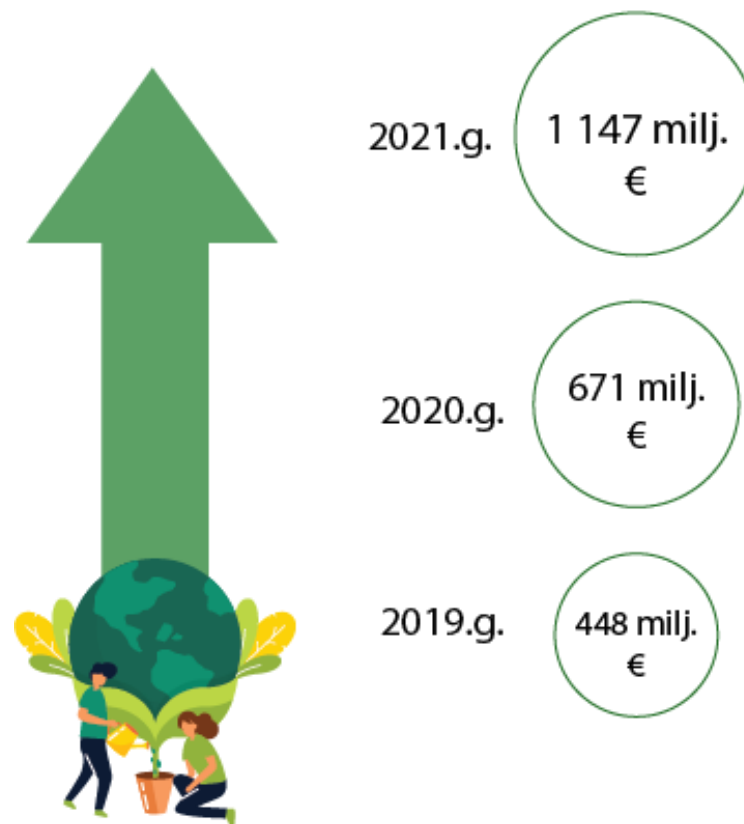
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI īpatsvara dinamika Latvijā

ZPI īpatsvars publisko iepirkumu apjomā (PIL procedūru ietvaros)

Preču un pakalpojumu apjoms, kuru iegādē piemērotas vides aizsardzības prasības (MK 353.noteikumi)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Grozījumi MK noteikumos Nr.353«Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība» 2022.gadā

Obligāti (1.pielikums):	Brīvprātīgi (2.pielikums):
1.Biroja papīrs	1. Biroja ēku projektēšana, būvdarbi un apsaimniekošana
2.Drukas iekārtas	2. Ceļu projektēšana, būvniecība un uzturēšana
3.Datortehnika un IKT infrastruktūra	3. Ūdens sildītāji siltuma ražošanai
4.Pārtika un ēdināšanas pakalpojumi	4. Dārzkopības produkti un pakalpojumi
5.Tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi	5. Elektroenerģija
6.Iekštelpu apgaismojums	6. Klozetpodi un pisuāri
7.Ielu apgaismojums un satiksmes signāli	7. Koģenerācijas iekārtas
8. Trešās grupas ēku jauna būvniecība, pārbūve, projektēšana un nojaukšana	8.Mēbeles
9. Transports (vieglais pasažieru un komerctransports)	9.Notekūdeņu infrastruktūra
	10.Sienu paneli
	11.Izlietnes, krāni, dušas uzgaļi un to aprīkojums
	12.Tekstilpreces
	13.Transports (sabiedriskais un atkritumu savākšanas)
	14.Veselības aprūpes elektriskās un elektroniskās iekārtas
	15.Atpūtas un sporta infrastruktūra

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Produkta aprites cikls

Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu

2.pants “aprites cikls” ir visi secīgie un/vai savstarpēji saistītie posmi, tostarp **veicamā pētniecība un attīstība;**

ražošana;

tirdzniecība un tās nosacījumi;

transportēšana;

Izmantošana un apkope, kas attiecas uz visu produkta vai būves pastāvēšanas vai pakalpojuma sniegšanas laiku, no izejvielu ieguves vai resursu ražošanas līdz aizvākšanai, **nojaukšanai un pakalpojuma izbeigšanai vai izmantošanai.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites cikla izmaksas iepirkumos vēsturē

Pirmo reizi dzīves cikla izmaksas
iepirkumā izmantoja **1960.gadā**
ASV Aizsardzības ministrijas
milītāro preču iepirkumā.

Pamatojums – **iegādes izmaksas**
veidoja tikai **nelielu daļu**, bet 75%
veidoja ekspluatācijas, atbalsta
izmaksas.

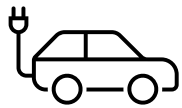
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites cikla izmaksas

Aprites cikla izmaksas ietver:

legādes izmaksas (cena);

**Piegādes, uzstādīšanas,
apdrošināšanas izmaksas;**

Ekspluatācijas izmaksas (enerģijas,
degvielas, ūdens patēriņš, rezerves daļas un
apkope);

Izlietojuma beigu izmaksas
(ekspluatācijas pārtraukšana vai iznīcināšana)

Ārējās ietekmi uz vidi izmaksas
(siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņotāju emisiju
izmaksas).

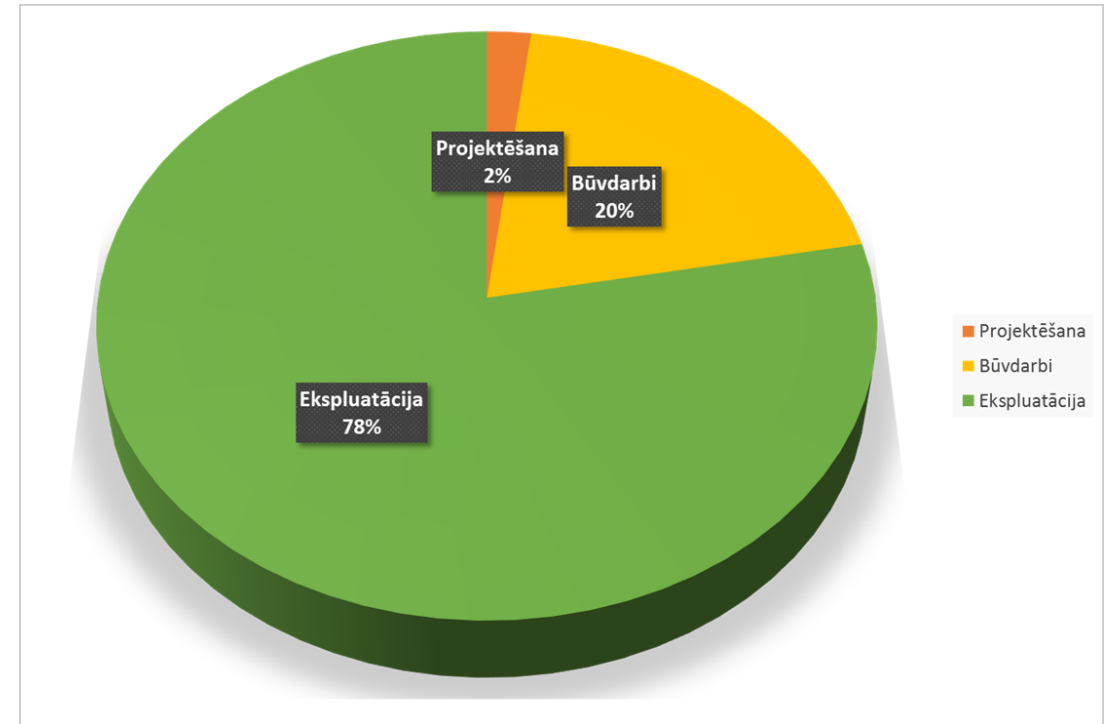
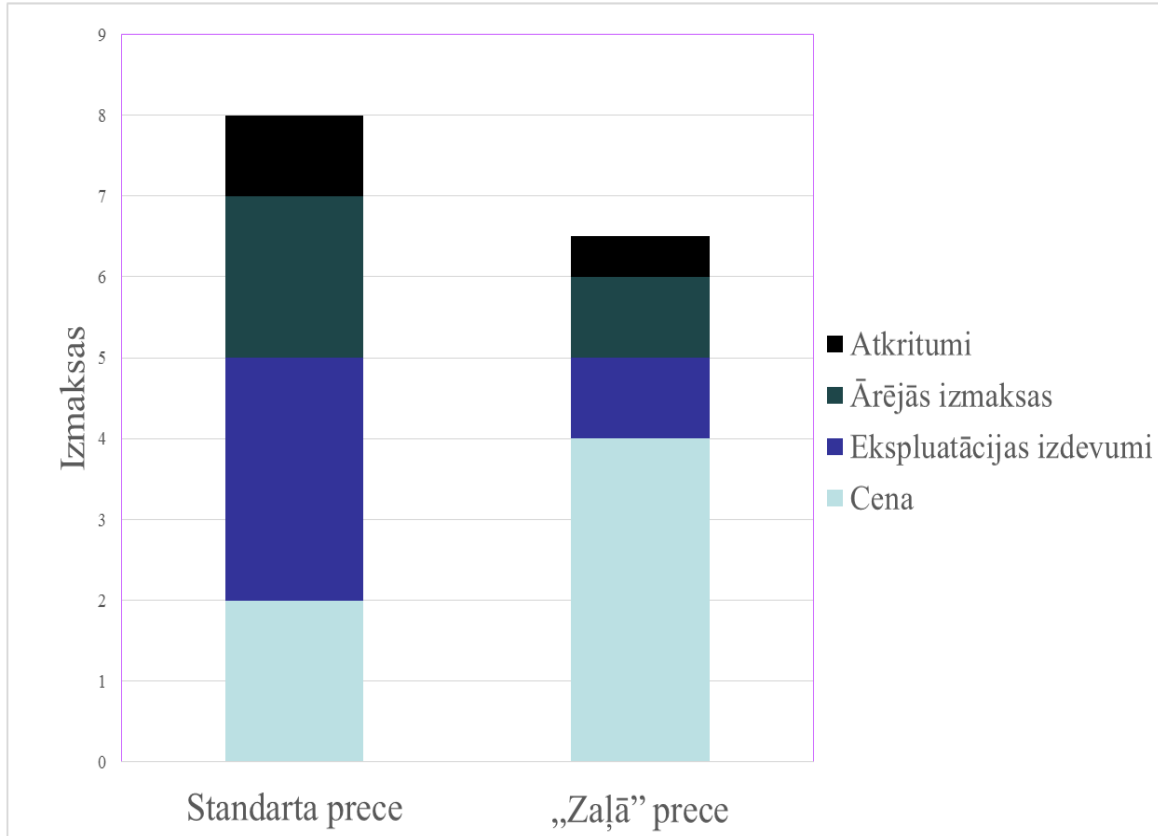
Direktīvas 2014/24/ES 68. pants
Direktīvas 2014/25/ES 83. pants

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ieguvumi piemērojot aprites cikla izmaksas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites cikla izmaksu kalkulatori

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

APRITES CIKLA IZMAKSU KALKULATORS

Spuldzes

Datori

Monitori

Drukas iek.1

Drukas iek.2

Ledusskapji

Putekļusūcēji

Televizori

Trauku mazgājamā
mašīna

Tvaika nosūcēji

Velas mašīnas

Žāvētaji

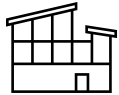
Aprites cikla aprēķina
metodika enerģiju
patērējošām precēm
MK not. nr. 353 3.
pielikums.

<http://demo.blond.lv/lcc2/>

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Būvniecības dzīvescikla izmaksu kalkulators

Būvniecības iepirkumos pasūtītājiem jāizvērtē plānoto ēku rekonstrukcijas vai jaunbūvju **saimniecisko izdevīgumu īstermiņā** (investīcijas) un **vidējā termiņā** (ēkas uzturēšanas izmaksas).

Dzīves cikla izmaksu aprēķina kalkulators **ilgtspējīgai būvniecībai**:

Dzīvescikla izmaksu aprēķina kalkulators (LCC-Life Cycle Cost)

LCC kalkulatora pielikums Nr. 1 - Būvniecības kontroltāme

LCC kalkulatora pielikums Nr. 2 - Energosertifikāts

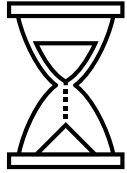
Būvniecības kalkulatora apraksts

<https://www.varam.gov.lv/lv/buvniecibas-dzivescikla-izmaksu-lcc-aprekena-kalkulators>

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites izmaksu integrēšana iepirkumos

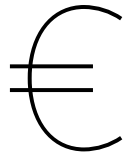
Atvēlēt pietiekami daudz laika iepirkuma veikšanai

Veikt tirgus izpēti (konsultēties ar ekspertiem)

Izmantot pieejamos materiālus un rīkus aprēķinot aprites cikla izmaksas iepirkumos.

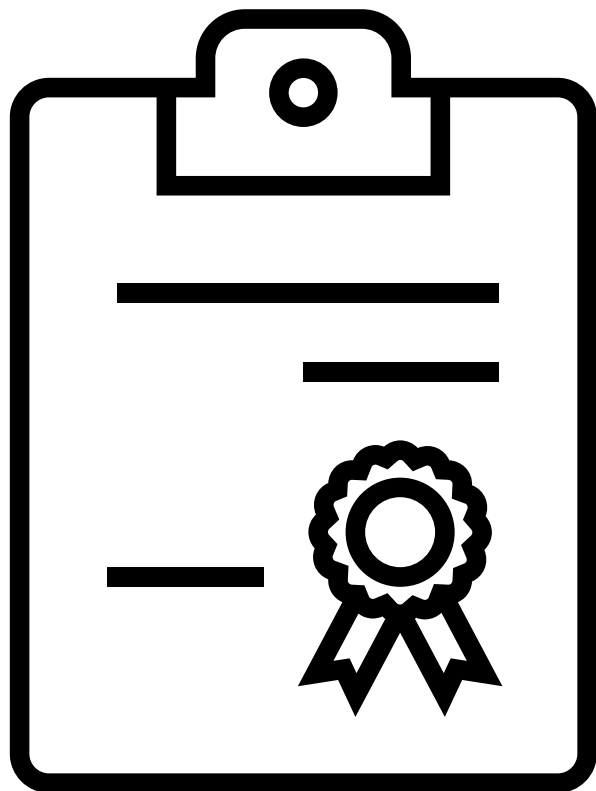

Izmantojot aprites cikla izmaksu pieeju iespējams pierādīt «zaļās» preces izdevīgumu un monetāri noteikt nākotnes ietaupījumus.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Seminārs

7.decembrī seminārs par zaļā
publiskā iepirkuma kritēriju
piemērošanu **būvdarbu**
iepirkumos-

Ogres centrālā bibliotēka un
tiešsaistē.

**Izdarīsim ilgtspējīgas izvēles
labākai rītdienai!**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

Kontakti: zpi@varam.gov.lv

Internet: www.varam.gov.lv

darbības joma – zaļais publiskais iepirkums

